N^RO 85.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 25. LIPCA ROKU 1797. WE WTOREK.

z *Peterzburga* 11. *Lipca*.

Za naywyższym roſkazem *Jego Imperatorskiey Mości* Aktualny ſtanu Konsyliarz *Troſzczyński* donosi, że proźby nie zoſtały przyięte, osob niżey wyrażonych imiona ich.

Konsiliarzowa Polſka *Lewandowſka* Ka-
nonik *Łabuński*. Kapitanowa *Szubińska*. Wdo-
wa *Eydmanowa*. Chorąży *Słuczanowski*. Szla-
chcic *Korniłowicz*. Regeſtrator *Bartoſzewski*.
Rotmiſtrz *Przyszychowski*. Maiorowa *Jasień-*
ska. Tayny Konsyliarz *Chrapowicki*. Kolleſki
Konsyliarz *Samuyło*. Sowietnik *Chodasewicz*.
Sekretarz *Lubleński*. Chorąży *Dmuchowski*. Szla-
chcic *Swiecicki*: Brygadier *Hanicki*. Polſki Szam-
belan Graf *Smekina*. Sędzia Wileńſki *Horodeń-*
ski. *Rudnicki* ſłużący dawniey w ſkarbie ko-
ronnym. Przełożony Franciſzkanow Kowień-
ſkich *Kirmicz*. Rafał *Oskierka*. Szlachcic An-
toni *Adamowicz*. Przełożona Bernardynek
Grodzieńſkich *Kleczkowſka*. Szlachcianka An-
na *Gorzeńska z Zienkowiczow*. Szlachcianka
Kriſtyna *Staszkiewiczowa*. Szlachcianka Zofia
Kurkowska. Szlachcic Dominik *Krzycki*. Hra-
bini Anna *Laskaris z Zabiełłow*. Xiądz Piotr
Cybowicz. Pleban *Kiernowski*. Wileńſki mie-
ſzczanin *Liszczarski*. Bywſzych woyſk Pol-
ſkich Maior *Lessatowicz*. Dozorca Pałacu
Grodzieńſkiego *Makowski*. Rotmiſtrzowa Wi-
leńſka Joanna *Minkiewiczowa*. Szlachcianki Ka-
tarzyna i Elzbieta *Micewiczowny*. Kriſtina i
Honorata Meiżerowny. Szlachcianki Sioſtry,
Anna Nowodworſka i Bogumiła *Butle-*
rowa. Chorążyna Litewſka *Narbutowa*.
Bywſzych woyſk Polſkich Podpołkownik
Nowomieyſki. Szlachcic Dionizy *Obu-*
chowſki. Chorąży Grodzieńſki Ludwik *Pance-*
rzyński. Szlachcianka Tekla *Pożarzycka*. Szla-
chcic Antoni *Przybora*. Szlachcic Grzegorz
Pacowski. Józef *Rożański*. Szlachcianka *Sow-*
kinowa z Helmanow. Szlachcic Kazimierz *Su-*
liſtrowski. Regularnych w Wilnie Kanonikow
Proboszcz *Sobieszczański*. Wdowa *Der-Sprong*
Telis. Bywſzy Polſki Podpółkownik Staniſław
Towiański. Szlachcic Józef *Chlewiński*. Szla-
chcianka Józefa *Czechowiczowa z Downaro-*
wiczow. Szlachcic Antoni *Czerwiński*. Pisarz
Słonimski. Ignacy *Szukiewicz*. Maryanna *Jan-*
kiewiczówna. Zmudzki Chorąży Józef *Billewicz*
Szlachcic Tadeuſz *Medeksza*. Bywſzy Polſki
Brygadyer Mikołay *Suliſtrowski* Szlachcic An-
toni *Wimbor*. Belineńſki Biſkup *Toczyłowſki*.
Zmudzki Strukczaszy Benedykt *Dirda* Prezes
Kowieńſki Ignacy *Zawisza*. Szlachcic Jan *Bur-*
niewicz. Bywſzy Polſki Brygadyer Fabian *Ale-*
xandrowicz. Kowieńſki Burmiſtrz Daniel *Ka-*
liwo. Bywszy Polſki Maior *Skalski*. Szlachcic
Albrycht *Marcinkiewicz*. Bywſzy Polſki Po-
rucznik Bernard *Marcinkiewicz*. Szlachcic Ta-
deuſz *Puchalſki*. Szlachcianka Elżbieta *Karle-*
wiczowa. Szlachcic Antoni *Jrzykowicz*. By-
wſzy Polſki Połkownik *Himel*. Szlachcic Sta-
niſław *Przesmycki*. Bywſzy Polſki Podpół-
kownik *Wigant*. Szlachcic Leopold *Reszka*.
Podczaszy *Narkiewicz*. Profeſsor wymowy i
Filozofii Doktor *Cyroński*. Floryan *Tarło*. Szla-
chcic *Ambrok*.

z *Wiednia* 8. *Lipca*.

D. 30. Czerwca *Arcy Xże Józef Palatinus* przybył do *Koermend*. gdzie po nadbrzeżach *Dunaiu* ſtoią *Węgrowie* zgromadzeni na pospolite ruſzenie z *Comitatow*, *Eisenburg*, i *Zalaber*. Znayduie ſię w ich obozie *Kardinał Primas* dla urządzenia kapelanii, i natchnienia męſtwem woiownikow. Od Szlachty Króleſtwa całego przybyli do *Wiednia* Deputowani, z przełożeniem, jak ſtraſzne wydatki poniosła ſposobiąc ſię od kilku mieſięcy na obronę Króla i Oyczyzny; proſząc oraz, ażeby *Cesarz Jmść* na ſiebie przyioł opatrywanie woyſka we wſzelkie potrzeby jesliby, jak była pogłoſka, za granicę *Węgierſką* ruſzyć miało. W całym kraiu ſuſza panuie; w niektórych mieyscach ukazała ſię ſzarańcza, na którey wygubienie wiele tyſięcy ludu ruſzono.

Rząd Stiryiſki w proklamacyi do ludu wydaney niedawno wyraża: iż ſię z nieukontentowaniem dowiedział, jako źle myślący obywatele zatrudniaią ſię nieuſtannie zwodzeniem rolnikow, wmawiaiąc onym, jakoby od czasu cofnienia ſię woyſk *Francuzſkich do Włoſkiey* granicy, już uſtały powinności poddanych, jakie ſą: płacenie podatkow, dzieſięciny &c. gdy przy zwróceniu ſię rządu kraiowego *Cesarſkiego*, uwaga jego rozciągać ſię muſi do utrzymania praw dawnych i porządku, bez którego kray żaden, żadna ſpołeczność ludzka utrzymać ſię nie może. Zaleca ſię przeto mieſzkańcom, ażeby od należnego poſłuſzeńſtwa zwierzchności na krok nie odſtępuiąc podatki publiczne, gruntowe &c. płacili, pod naysurowſzą w ſądach kraiowych odpowiedzią.

Cesarz Jmść w nadgrodę ſtałego i ro-

ſtropnego poſtępowania na oſtatniey w Tyrolu kampanii Generała de *Kerpen*, dał mu Szefowſtwo Regimentu piechoty pozoſtałe po zeyściu Generała *Pellegrini*. General *Laudon* zaſzczycony jeſt krzyżem orderowym *Maryi Teressy*. D. 6. korpusy; jazdy, Akademicki, kupiecki i złotniczy z pospolitego ruſzenia naſzey ſtolicy, odebrały przyrzeczone medale w Sali Akademickiey. Więcey ich nierównie by ją jeſzcze dla batalionow *Tirolſkich* ochotnikow, i wieśniakow, którzy tak przykładnie w Marcu i Kwietniu porwali ſię do oręża. Tegoż dnia posłano do *Tirolu* zalecenie, ażeby lud wieyſki broń rozdaną w czaſie niebespieczeńſtwa, jako należącą w części do arsenałow, w drugiey do osob prywatnych, jak nayprędzey powrócił.

Zatargi między Direktoryatem *Francuzkim i Neapolitańſkim* Dworem, iuż ſą podobno ugodzone; powodem do nich były ſumy które na mocy traktatu wypłacać zaczęto. Zaięcie *Dalmacyi Weneckiey* woyſkom *Auſtryackim* koſztowało cokolwiek pracy i trudności. Na wyspie *Cherso* mieſzkańce licznie zgromadzeni uſiłowali przeſzkodzić wylądowaniu; ledwie dnia czwartego za namową Gubernatora i Duchownych broń złożyli. W *Zara* mieście tey Prowincyi ſpołecznym, *Morlachowie* gotuią ſię do nayſilnieyſzey obrony; wſzyſtkie wały i twierdze armatami ſą oſadzone; regimenta *Cesarſkie* coraz w głąb kraiu poſtępuią.

z Londinu 4. Lipca z Gazety Berlińſkiey.

Powiadaią iż Direktoryat odſtępuiąc pretendowanego dawniey pokoiu oddzielnego, zezwolił ażeby uczeſtnikami onego byli zprzymierzeńcy *W. Britannii*. Lord *Malmesbury* wczora z *Dover* wypłynoł do *Calais*, odebrawſzy wiadomość, iż Pełnomocnicy *Francuzcy* w *Lilie* iuż ſię znaydnią.. Admirał *Duncan* donioſł rządowi, iż ſtoi na kotwicach o 2. mile od portu *Texel*, w którym zgromadzona nieprzyiaciół flotta i woyſko lądowe do wyprawy taiemney wkrótce pod żagle wynidą; prosi o nadeſłanie poſiłkow. Admirał *Bridport* nic nie poſtrzegłszy na Oceanie, powrócił do *Torbay* dla nabrania wody i żywności.

Odebrał rząd liſty od Kommenderuiącego w *Gibraltar* Generała *O-Hara*, z tych ſię pokazuie, iż *Hiszpani* oboz *S. Rocha* znacznie utwierdzaią, iakby ſię oblężenia w nim ſpodziewali; woyſk nowych przybywa bardzo wiele; w mieście zupełne bespieczeńſtwo i ſpokojność; ogromne twierdze, garnizonu ſiła, talenta Generała, w niwecz obrócą zapewne uſiłowania nieprzyiacioł, ieśliby co przedſięwziąć śmieli. Admiralicya przeſyła inſtrukcye *Lordowi S. Vincent*, który z flottą *Angielſką* pod *Cadix* krążyć dotąd nie przeſtał.

Z Dublinu mamy donieſienie, iż Kommendant uwiadomiony o zamiarach *Irlandczykow Ziednoczonych*, którzy na wioſkę *Miltown* uderzyć chcieli, wyſłał na iey obronę Regiment *Cork i Romney*: te woyſka na buntownikow śmiało uderzywſzy, wielu trupem położyły. Nie wielka wſzakże garſtka ludu trwa w uporze; część nierównie znacznieyſza poſtrzegłſzy ſłabość ſił ſwoich, i nadzieię obcych poſiłkow zarzuciwſzy, powraca do myśli ſpokoynieyſzych. Miaſto *Portsmouth* wielkiego nieſzczęścia bliſkie było, Ludzie za zbrodnię do robot ſzańcowych ſkazani w twierdzy *Cumberland*, bunt podnioſſzy, ſtraż rozbroili; 700. ich liczono; wſzyscy w pole ruſzyli na rabunek; włościanie, woyſkiem wſparci, po długiey utarczce, odprowadzili wſzyſtkich do więzienia. Naśladuiąc maytkow *Angielſkich* złoczyńcy, niektórych z pomiędzy ſiebie *Delegatami* naznaczyli.

Ze rozpoczęcie negocyacyi o pokoy z *Francyą* tak długo ſię przewlekło, przypiſuią niektórzy niezgodzie, która ma panować między gabinetowemi Miniſtrami. Na oſtatniey radzie *Pitt, Grenville* i *Dundas* głosno mówili o potrzebie ukończenia woyny, zprzymierzeńcom *W. Britannii* ſzkodliwſzey niż *Anglikom:* przeciwnego byli zdania, *Portland, Spencer, Windham*, *Pisma* Oppozycyine dziś oświadczaią wdzięczność nayżywſzą Pełnomocnikowi *Francuzkiemu Maret*, iż w r. 1792. zeſłany do *Londinu* czynił co mógł odwracaiąc *Anglikow* od zprzymierzenia ſię z nieprzyiaciołmi Rptey. W Niedzielę oſtatnią po wſzyſtkich Kościołach uroczyſte było nabożeńſtwo za przywróconą flottom ſpokoyność i karność.

z Paryża 4. Lipca z Gazety Courier du Bas-Rhin.

Codziennie teraz Direktoryat Prawodawcom ſtawia przed oczy obraz niedoſtatku ſkarbowego ſtraſzliwy; Rady narodowe ſkarżą ſię codziennie na złą ſkarbu adminiſtracyą. Rząd domaga ſię pieniędzy; Rada rachunkow, jedni na ſzczupłość dochodow, drudzy wołaią na rozrzutność. Za czasow *Jakobińſkich* w konwencyi codziennie liczono doſtatki narodowe tyſiącami millionow; dziś mówią skromniey; ubóſtwo też większe teraz niż było przed laty. Zważywſzy jakie ſkarby zmarnotrawiliśmy w czaſie rewolucyi, przyznać muſiemy, żeśmy nie wiele dokazali, nie wiem czy koſztowało tyle *Rzymianom* podbicie znaiomego świata.

Wſzyſtkie dochody bogatego duchowieńſtwa, ſzpitalow, *Collegiow:* dobra koronne, familii Królewſkiey, ſrebra Kościelne i osob ſzczegulnych, maiątek Emigrantow niezmierny przedaż kleynotow i drogich ſprzętow, któremi przez tyle ſzczesliwych wiekow napełniały ſię pałace i Domy Boże, konfiskacya i rabunek ſklepow i magazynow kupieckich, dwie przymuſzone pożyczki, trzy ogromne bankructwa, niezliczone *rekwizycye* w zbożu, furażach, koniach i bydle; kontribucye przyiaciołom i nieprzyiaciołom zarówno wydarte, *Włochy i Niemcy* ſpuſtoſzone: ſkarbowe i kupieckie towarzyſtwa ze wſzyſtkiego wyzute; wſzyſtko zginęło, a z nieprzeliczonych ſkarbow, zoſtał wſtyd i hańba na wieki tym ludziom, którzy śrzodkow gwałtownych bez przykła-

du użyć śmieli, dogadzaiąc raczey chuciom swoim niż potrzebie narodu publiczney.

Bo gdzież są te skarby. Część wyszła pewnie za granicę; nierównie większa została w ręku liwrantow, agentow, niewiernych Administratorow, którzy w śród nędzy powszechney daią przykład niesłychanego nigdy przedtym zbytku i rozrzutności. Dla ich więc zbogacenia odprawiliśmy *Francuzi* 5. krwawych kampanii; dla ich przelaliśmy krew naydroższą, tyleśmy zwycięstw odnieśli, tyle narodow przywiedli do rospaczy, dla nich pracuiemy teraz we *Włoszech* wzruszaiąc odwieczną spokoynych mieszkańcow konstitucyą, łamiąc świeżo podpisane przymierza.

Direktoryat wysyła temi dniami trzech Kommissarzow, którzy imieniem iego przytomni będą uroczystemu ogłoszeniu nowey konstitucyi dla *Włoskich* republikantow: tenże zalecił Generałowi *Buonaparte* zachowanie przyiaźni z *Szwaycarami*. Uroczystość Bożego ciało obchodzono w *Paryżu* z nayświększą okazałością we wszystkich Kościołach, które Rząd katolikom do tych czas przywrócił. Biskup *Maille* celebrował u *S. Rocha*, pod czas nabożeństwa zbierano jałmużnę dla ubogich. Duchowni nie przestaią powracać z za granicy: lud zewsząd prozby przysyła do Rad Narodowych za niemi i religią.

Z wyspy *Francuzkiey* mamy wiadomość, iż eskadra z 6. fregat złożona pod Admirałem *Cercey* po szczęsliwey utarczce z trzema okrętami *Angielskiemi*, przylądowała do wyspy *Xcia Wallii*, na ktorey nieprzyiaciele znaczne maią magazyny dla statkow do *Chin* żegluiących, tu we wszystko się opatrzywszy *Cercey*, bieg obrócił ku brzegom *Coromandelskim*, zabrał 5. okrętow *kompanii Wschodnio-Indyiskiey, i do wyspy Francuzkiey* powrócił szczęsliwie z wielką zdobyczą. W czasie jego niebytności kilka woiennych okrętow z przygórka dobrey nadziei przybyłych, port wyspy pomienioney w opasaniu trzymało: za nadeyściem naszey eskadry ustąpił nieprzyiaciel, którému nasi korsarze na brzegach *Afrykańskich* wiele statkow zabrali.. Kluby u nas coraz sie zagęszczaią. Nauczony doświadczeniem Direktoryat, jak są przeciwne spokoyności publiczney, Ministrowi *Policyi* roskazał pilne mieć oko na te zgromadzenia.

Rada starszych jednomyslnie odrzuciła ustawę Rady 500. zabraniaiącą Direktoryatowi wglądania w interessa skarbowe: „Czemuż „broniemy Direktoryatowi, mówił *Thibaudeau*, „wpływania do czynności Kommissyi skarbowey? czemuż odmawiamy summ koniecznie „potrzebnych? Chcemy pokoju! bez wydatkow nie osiągniemy tego dobra. Spoyrzyie na sąsiedzki narod. Głosno *Anglicy* wołaią za pokoiem, lecz u nich intrygi, opinie, ambicya nawet i zawiści nikną przed „obliczem chwały i bespieczeństwa narodu. „Niech was przykład nieprzyiaciol nauczy. „Wszystkie mocarstwa pokóy podpisawszy, „oręża nie złożyły przecie. My ich zwycię„żcy, za cóżbyśmy o chwale naszey zapomi„nać mieli, i narażać się na niebespieczeństwo, „gdy negocyacye nie są ukończone. A jednak „rzeczywiście broń składamy przed nieprzy„iacielem, gdy Rządowi dać niechcemy cze„go potrzebuie do utrzymania żołnierzy w „obozach, póki jest w niepewności, czyli na„sze życzenia i innych narodow za pokoiem „w *Europie* powszechnym wysłuchane będą.

Piszą z *Marseille*, d. 19. Czerwca, iż *Esseid Ali* Ambassador *Ottomański*, odprawiwszy kwarantanę wiachał wspaniale do miasta: strzelano nieustannie z armat, woyska paradowały; domy illuminowano. Teatr mocno mu się podobał. Dość ma oświecenia, pierwszy podobno z *Turkow* tłumaczył na swóy język *Telemaka*: wkrótce ma przybyć do *Paryża*.

z Madritu 16. Czerwca z Gazety Berlińskiey.

Umarł Minister Skarbowy *Varela*; powiadaią iż Margrabia *Iranda*, lub Hrabia *Cabarrus* na tę dostoyność będzie wyniesiony. Tym czasem *Xiąże Pokoiu* sam się zatrudnia interessami departamentu w teraznieyszych okolicznościach nayważnieyszego. Trudna iest dziś onego administracya; niedostatek pieniędzy w kraiu powszechny; handel z *Ameryką* przecięty; wiele statkow bogatych zabrał nieprzyiaciel. W krótce podobno na potrzebę publiczną dług będzie zaciągniony od 10. millionow piastrow z czwartym procentem; trzeba zatym będzie wydać wiele nowych ze skarbu biletow; dawnieysze tracą od sta 17. Port *Cadix* w ścisłym iest opasaniu; wzmocniona wielo okrętami *Anglikow* eskadra krąży po nadbrzeżach; iakiezkolwiek są talenta Admirała *Massaredo*, przy naywiększym usiłowaniu rządowym, rzecz wątpliwa, czyli tego roku flotta *Hiszpańska* ruszy na morze. Armia też w *Estremadurze* zgromadzona stoi w zupełney nieczynności; ieśli, iak głoszą, czeka na przyiście 30. tyś. *Francuzow*, można śmiało zaręczyć, iż kampania nie zacznie się w tym ieszcze roku, ponieważ Republikanie żadney gotowości do marszu nie czynią.

z Mediolanu 26. Czerwca z Gazety Frankfortskiey.

Baron de Humbourg Minister Cesarski przybył z *Wenecyi*. General *Buonaparte* z *Como* powrócił do *Montebello*. Do zgromadzonych Officyerow gwardyi Narodowey Departamentu *Lirio*: „Do was należy, powie„dział, strzedz praw całości, i spokoyność „utrzymywać kraiową. Już niektóre Mo„carstwa przyznały niepodległość *Rzplitey Ci„salpińskiey*: przyznał ią *Cesarz*. Jakoż rzecz „była *Włochom* haniebna, obiemu podlegać pa„nowaniu, wolni teraz, ani *Hiszpanom*, ani „*Niemcom*, ani też *Francuzom* hołdować bę„dziecie. Nie myślemy Republikanie zwy„cięstwa naszego na wasz zażywać uszczer„bek. Mężnieśmy, walcząc, podbili *Lombar„dyą*, i wolność iey wracamy. Duch partyi, „duch niezgody, niech odtąd zgaśnie: wszy„scy mieszkańce patriotami niech będą, któ„rzy urodzeniem szlachetnym, edukacyą, i bo„gactwami przedtym nad innych wynieśli,

„teraz innym dobry z ſiebie dać maią przykład, „iak prawo ſzanować. Biada wam *Włosi*! „ieśli *fakcyom* i ſwarom mieysce u was dać „zechcecie. Wzgardzi was *Europa*; wſzyſt„kie nieſzczęść i klęſk rodzaie na kray ſpły„ną; brzemie okropnych przekłęctw was przy„ciśnie na wieki.

„Mianowicie zaś pamiętaycie, iż równe„mi w obliczu prawa ieſteście obywatelami, „Naypierſze dawniey oſoby Konſtitucya na „iedney ſzali z rolnikiem dziś i paſterzem po„łożyła. Ta Konſtitucya za dni kilkanaście „będzie wam ogłoſzoną. Bądźcie czuli, u„miarkowani, i roſtropni. *Szanuycie religią*; „każdy narod ma ſobie właściwą; lecz do kra„iowego rządu mieſzać iey nie przyſtoi; rze„czy Boſkie, życia świątobliwość, wiek po „śmierci przyſzły do niey należą. Sąſiaduie„cie z *Szwaycarami*; u nich tak rząd ieſt „rozmaity, iak wielorakie w kraiu góry i „doliny. *Cisalpiński* ieden i nieodmienny bydź „powinien, 4. milliony obywatelow Rzpltę „ſkładać maią; *Modena*, *Ferrara*, *Romania*, „*Bononia*, może *Brescia* do iey ſkładu należą. „Bądźcie mężnemi, praw ſłuchaycie, a Oyczy„zna ſtać będzie wiekami, i znaczenie w rzę„dzie Mocarſtw *Europeyſkich* otrzyma przy„zwoite. Jak tylko rząd należycie ugrunto„wany zoſtanie, wynidą z kraiu woyſka *Fran„cuzkie*, prócz liczby na obronę was potrze„biey: ſami ſobą odtąd rządzić będziecie.„

Adminiſtracya Generalna w proklamacyi do ludu *Cisalpinſkiego* wyd… y ogłaſza, iż *federacya* nowey Rzpltey uroczyście będzie obchodzoną 9. Lipca; iako grunt i zasada braterſkiey iedności, według rozrządzenia *Generała Buonaparte*, przybędą na dzień wyznaczony *deputacye* od wſzyſtkich *municipalności*, gwardyi narodowych, i woyſk regularnych. Zgromadzą ſię wſzyscy w pałacu Narodowym; ztamtąd przeydą do *Lazaretu* za wschodnią bramą, gdzie mieysce ieſt wytknięte do tak zwaney *federacyi*. Arcy-Biſkup *Mediolanu* mſzą odprawi przy nieuſtannym z armat ſtrzelaniu, potym chorągwie i ſztandary poświęcać będzie. Nie przepomniano też *Ołtarza Oyczyzny* z ſtosownemi ozdobami i napisami. Przed nim pieśni Patriotyczne śpiewać będziemy. Po przeczytaniu artikułow aktu Konſtitucyinego, wſzyscy na zachowanie ich przyſięgną. Naoſtatek będzie wielki obiad braterſki, konne gonitwy, i inne igrzyſka; bal wieczorem, powſzechna illuminacya; ſłowem ſtoſował ſię we wſzyſtkim General *en Chef* do tego co w podobnym zdarzeniu widział w *Paryżu*.

Tenże General ogłoſić kazał organizacyą *Rptey Weneckiey*: 1. Departament *Brescia* ma ſię rozciągać do rzeki *Mincio*. 2. Departament *Verona* zaczowsyy od *Mincio* zaymie cały kray *Cologna*. 3. *Vicenza* i *Baſsano* ieden Departament ſkładać bę… . 4. *Padwa*, *Poleſine di Rovigo*, i *Adria* do rzeki *Po*, nie tykaiąc kraiu należącego do *Ferrary*, ſkładać maią oſobny Departament. 5 *Feltre*, *Cadore*, *Belluno* będą Departamentem piątym. 6. *Treviso* i *Coneglia* ſzóſtym. 7. *Friul* i *Montefalcone* ſiódmym i oſtatnim. 8. Każdym z nich rządzić będzie *adminiſtracya centralna* z 23. osob złożona; w każdey Parafii uſtanowi ſię *municipalność* według iey ludności. 9. General Kommenderuiący wybierze zdatne oſoby do *Adminiſtracyi* pomienionych, które ſądownictwa uſtanowią ſame u ſiebie według prawa.

W tym rozrządzeniu żadney wzmianki nie ma o *Iſtryi* i *Dalmacyi*: los onych żadney wątpliwości nie podlega. Lecz z drugiey ſtrony to pewna, iż *Mantua* do *Rzpltey Cisalpińſkiey* należeć będzie; iuż tam roſkazano zaciągać legion pod nazwiſkiem *Mantuańſkiego*.. Król Jmć *Sardyńſki* d. 14. powrócił do *Turinu*: na początku przyſzłego mieſiąca ma odprawić rewią woyſk ſwoich. Zamieſzania w Państwie Kościelnym coraz większe. *Macerata*, *Osimo*, *Jesi* chcą naśladować przykład *Ankony*; Xięſtwo *Urbino* idzie za niemi; nawet mała *Rpta S. Maryna* chce doświadczeniem własnym ſię nauczyć, co ieſt rewolucya.

z Wenecyi 28. Czerwca z Gazety Berlińskiey

General *Baraguey d' Hilliers i* Miniſter *Lallemand* prezentowali naſzey municipalności Officyerow *Francuzkich*, których wybrał *Buonaparte* do kommenderowania okrętami *Weneckiemi*. *Xże Modeński* wyiechał do *Trieſtu* z familią i ſprzętami. Deputowani z *Modeny* tu przybyli dla przełożenia pretensyi rozmaitych, które kray cały urościł do Pana niegdy ſwoiego, iuż ſię wmieſzał do tey ſprawy Kommiſsarz *Francuzki Haller*; lecz Xże nie chcąc 30. millionow zapłacić, oddalił ſię przed zapadnieniem wyroku. W *Reggio* był rozruch: kommendant *Modeny* woyſko tam wyſłał na przywrócenie ſpokoyności. *W Ferrarze i Bononii* ſtoi 10. tyś. żołnierza naywięcey z legionow cudzoziemſkich, z tamtąd znaczne wydziały przeprowadzono do *Rawenny*, gdzie nawet przyſzło do krwi rozlania między ſtronami ſobie przeciwnemi. To pewna, iż massa ludu *Włoskiego* rewolucyi przeciwna jeſt, i z żalem przypomina pokóy i ſzczęśliwość jakiey pod rządem dawnieyſzym nieprzerwanie zażywała. Wiele jeſt rewolucioniſtow, ci iuż wywróciwſzy dawny porządek, usiłuią cios religii zadać śmiertelny: chcieliby podobno obdarzyć *Włoską* ziemię latarniami, gilotiną, klubami Jakobińſkiemi, rekwizycyami konfiſkatą, wprowadzić górę ſławną i terroryzm; z tych wyniknełyby zapewne inne klęſki, jakich *Francya pod Maratem i Robertspierrem* doznała. Lecz dzięki Niebu! Do tych czas *Buonaparte* niedozwolił im tyle czynić złego ile żądaią.

Gdy zmnieyſzenie ceł i inne przyczyny znacznie dochody ſkarbowe zmnieyſzyły, rząd ułożył liſtę potrzeb publicznych, i śrzodkow do ich zaspokoienia ſłużących. Naygwałtownieysze potrzeby ſą: zapłacenie *Francuzom* ſumm nakazanych, utrzymanie woyſk narodowych i *Francuzkich* wyprawa woyſka do wysp wschodnich i *Dalmacyi*, Flotta, zbroiownie, długi rządu przeſzłego &c. To zważywſzy rząd poſtanowił zaciągnąć pół trzecia milliona dukatow u Obywatelow maiętnieyſzych, kupcow, kapitaliſtow. &c. Bank *Wenecki* z *Europeyskich* naydawnieyſzy, przeſtał płacić gotowizną.

N^{ro} 85.

DODATEK

DO

KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 25. LIPCA ROKU 1797. WE WTOREK

Dokończenie Patentu Króla Jmci Pruſkiego.

XII. Dla ułatwienia ile możności tego urządzenia wſzyſtkim Intereſsentom, wyznaczyliśmy na potrzebne koſzta znaczne ſummy z Kaſs Naſzych, i nadaiemy ninieyſzym Patentem Naſzym wſzyſtkim tego obiektu tyczącym ſię czynnościom iakiekolwiek do końca roku 1798. zaydą, wolność od Stęplów, i ſportułów, tak dalece: iż tak poſiadaczom wſiów iako zgłaſzaiącym ſię realnym pretendentom żadna Taxa ani ſportuły Sądowe rachowane bydź nie maią; owſzem tamci tylko po zupełnym uregulowaniu Xięgi ſwoiey hypoteczney nikczemną podług wartości wsi poſtanowić mianą ſkładkę na nieuchronne koſzta ryczałtem zapłacą. Uczyniliśmy także potrzebne urządzenie, ażeby Xięgi Grodzkie i Regeſtra w mieyscach zwyczaynych gdzie teraz ſą zachowane na przyſzłe czasy zoſtawały, i każdy miał zawſze ſposobność potrzebne do poparcia praw i pretenſyi ſwoch i należytego ich okazania, z tychże Xiąg Extrakty zwyczaynym dotąd ſposobem wyimować.

Nakoniec rozkazuiemy Nowo—Wſchodnio—Pruſkim tudzież Warſzawſkiey i Piotrkowſkiey Regenciom Naſzym, ażeby tenże Naſz Patent do powſzechney wiadomości w Kraiu i za granicą ile możności naylepiey i naypewniey niezwłócznie podali, i przy urządzaniu dzieła hypotecznego dozorowi i ſtaranności ich ſzczególniey poruczonego, podług iego brzmienia nie tylko ſame z obowiązku Urzędów ſwoich zachowały ſię, ale pilnie oraz na to baczyły, iżby ninieyſzym przepisom z ſtrony niżſzych Sądów realną Jurysdykcyą wykonywaiących równie ſtało ſię iak naydoſkonaley zadoſyć.

Oryginał tego Patentu Ręką Naſzą podpisaliśmy i pieczęć Królewſką przycisnąć kazaliśmy. Dan w Berlinie dnia 12. Kwietnia 1797.

Friderik Wilhelm. (LS)

z Genni 17. Czerwca z Gazety Frankfortskiey

Rząd poſtanowił zaciągnąć legion *Liguryiſki* z 4. batalionow złożony. Mieſzkańcom *Genueńſkim* zalecono ſurowie broń wſzelką złożyć w arsenałach, ſłowem ſtaraią ſię tak u nas jako też w innych Prowincyach *Włoſkich* wybić z głowy ludowi mysl jakoby on był panuiącym; prawu jednemu wſzyscy podlegać powinni. Gdyby tak uczyniono w innych kraiach, nie przyſzłoby zapewne do woyny domowey, upodlenia rządu, i tylu klęſk od rewolucyi nierozdzielnych. Miaſta i wſie do Rpltey należące jedne po drugich odmianę rządu naſzego pochwaliły. *Obywatel Prezydent Doża* raz pierwſzy dnia wczorayſzego wyſzedł z Pałacu, bez inney diſtinkcyi prócz ſzarfy biało-czerwoney. Przviol go lud z oklaſkiem Do *Sawony* woyſka *Francuzkie* wkroczyły. *Piemontczykom* wycinania lasow krajowych zabroniono.

z Filadelfiii 17. Maia z Gazety Leydeńſkiey.

Wczora Kongres Stanow Ziednoczonych *Ameryki Północney* nadzwyczaynie zgromadzony zagaił obrady ſwoie. Prezydent *Adams* w obſzerney mowie wyobraził ſtan kraiu ſzczęśliwy, co do wnętrzney obywatelow ſpokoyności; krytyczny, wzgląd maiąc na zatrudnienia handlowe i zagraniczne intereſsa. Ziągnoł zatym uwagę Reprezentantow na poſtępowanie Rządu *Francuzkiego*, mianowicie zaś Kommendantow *Antilſkich*, względem *Amerykańſkiey* żeglugi. Donioſł, iż związki z *Francyą* Diplomatyczne zerwane zoſtały oddaleniem ſię Poſłow z obu ſtron; że Direktoryat wydał uſtawę przeciwną traktatowi handlu i przyiaźni w r. 1778. zawartemu. Radził więc uzbraiać okręta woienne na zaſłonienie kraiu i ſtatkow Kupieckich, proſił o wyznaczenie ſumm potrzebnych na wydatki nieſpodziane. Dowiodł, że nieprzyia-

ciele narodu ſtarali ſię nadwątlić zaufanie które lud *Amerykańſki* położył w Rządach przez ſię wybranych; nie dokazali tego przecię, mówił daley: bo każdy u nas obywatel ieſt przekonany, że na utzymaniu wnętrzney zgody, i prawom uſtanowionym winnego poſłuſzeńſtwa, ſzczęście narodu, zawiſło i dzielność rządowa. Przydał naoſtatek, że dla utrzymania pokoiu i przyiaźni nową z *Francuzami* zacznie negocyacyą, którey zasadą będzie honor i wzaiemne korzyści dwóch narodow.

z Bruxelli 1. Lipca z Gazety Frankfortſkiey.

Od kilku wiele nowych Regimentow *Francuzkich* do nas przybyło, inne do *Lille* i *Dunquerque* ruſzyły. Liſty z *Lille* donoſzą że w wielu miaſtach Departamentow północnych, mianowicie w *Cambrai*, były ſtraſzne rozruchy, które z trudnością uśmierzone zoſtały. Powróciwſzy z obozow do ſpokoynych ſiedliſk ochotnicy z żalem porównywali własne i familii ſwoich nędzy z niezmiernemi doſtatkami, w które opływaią złoczyńcy, co nic nie uczyniwſzy dla narodu, w czasach nieſzczęśliwych wſzyſtko zagarneli. Te uwagi przywiodły młodzieńcow do rospaczy; z niemi ſię związało wielu mieſzkańcow: kilkanaście bogatych domow zrabowano i ſpalono *Z Luxemburga* mamy wiadomość, iż woyſka w tey Prowincyi rozłożone zaczynaią ſię zgromadzać do obozu bliſko twierdzy wyłkniętego. Wiele ſzańcow ſypać kazano wzdłuż *Mozelli*: do tey roboty kilka tyſięcy wieśniakow zprowadzaią.

Od brzegow Menu 5. Lipca z Gazety Frankfortſkiey.

Francuzkie woyſka maiące iuż odeyść z okolic naſzych, nagle roſkaz odebrały zoſtać na dawnieyſzych ſtanowiſkach. Główna kwatera dziś pewnie z *Friedberg* uſtępuie: Generał *Neu* z ſwoią Diwizyą nieco ſię zatrzyma w mieście pomienionym. Według liſtow od *Niższego Renu*, Republikanie zbliżywſzy ſię wprzód znacznie do linii neutralney, teraz wſtecz iść zamyślaią. Już niektórym Regimentom do *Renu* kazano maſzerować. Roboty zaczęte w *Düſseldorf* celem umocnienia twierdzy, ſą wſtrzymane.

z Frankfortu 8. Lipca z Gazety Frankforſkiey.

Landgraf Heſsen-Caſselſki z ſynem ſwoim poiechali do *Pyrmont*: znaydował ſię tam *Xżę Bruńświcki*, i po krótkiey konferencyi z Królem Jmcią *Pruſkim* powrócił do *Minden* główney kwatery woyſk ſtrzegących linii *demarkacyiney*. *Francuzi* którzy onę przeſzli, za przełożeniem Generała *Blücher* powrócili na dawne ſtanowiſka, oddaiąc nie tylko wybrane kontribucye, ale nawet zakładnikow. W *Manheimie* był ſąd woienny pod Prezydencyą Generała *Latour*: roztrząsano tam okoliczności zaſzłe przy oſtatnim Republikantow do *Niemiec* wtargnieniu przez *Neuwied*. Generał *Kray* lepiey ſię uſprawiedliwić potrafił niż *Werneck*: nim *Cesarz Jmć* oſtateczną z *Wiednia* przyſzle decyzyą, *Arcy-Xżę Karol* obudwòm kommendę odebrał.

z Duſseldorf 5. Lipca z Gazety Berlińſkiey.

Woyſka *Francuzkie* ſtoiące dotąd między linią neutralną i *Renem* od naſzego miaſta do *Niddy* na 4. diwizye podzielone, ogułem wynoſzą 50. tyś. infanteryi, 10. tyś kawaleryi. *Lafevre* ſtoi w *Höchſt*, w *Laubach Championnet*, *Lemoine* w *Wetzlar*, w *Weilburg Grenier*, 5. tyś. pod *Cassel*, tyleż pod *Ehrenbreitſteinem*.

z Hagi 4. Lipca z Gazety Berlińſkiey.

Dziś woyſka *Batawow* ſiadaią na okręta. Generałowie *Daendels*, *Van Zuylen*, *Boekop* i *Guerike* wyiechali do *Texel*. Admirał *Winter* odebrał roſkaz wyniść pod żagle pierwſzym wiatrem, i flottę Angielſką attakować. *Duncan* liczy teraz 22. ſtatki woienne. Mòwią że wyprawa ani do *Szkockich ani Angielſkich lub Irlandzkich* brzegow ieſt wymierzona. Chcemy ſtracone w *Indyi* odzyſkać kraie. Inni rozumieią, że przy pomocy woyſk *Francuzkich* z *Dunquerque* i *Breſtu* maiących wypłynąć, pragnie rząd woynę o ieden raz ukończyć. Czas wſzyſtko lepiey odkryie. O *Breſteńſkiey* flotcie biega pogłoſka, iż od *Anglikow* do portu, z którego ſię wychyliła, zoſtała zagnaną.

DONIESIENIE

Podaie ſię do Publiczney wiadomości, iż Ur: Michał z Toporow i Magdalena z Łaſzczewſkich Zdżarscy zmarli, po których część dziedziczna Wsi Czeremchow zwaney w Pańſtwach Gallicyi i Lodomeryi w Cyrkule Halickim ſpada na Staniſława Syna tychże, i Franciſzkę Córkę, a że Sioſtra iego mieſzkaiąca na Ukrainie pod Panowaniem Roſsyiſkim w Gubernii Podol: a Powiecie Winnickim Wsi Boſhennikach nie ma o Bracie żadney wiadomości, i przeto ma zatrudnione obięcie Sukceſsyi po Rodzicach, dla tego Obwieſzcza ſie Ur: Staniſława Zdżarſkiego, aby ſię do ſwoiey Sioſtry w celu wspolnego obięcia Sukceſsyi zgłosił.